

Position paper Capaciteitsmechanisme ESNL

Commissiedebat Gasmarkt en leveringszekerheid 4 juni 2026

Batterijen en andere vormen van opslag worden een steeds belangrijker onderdeel van het Nederlandse elektriciteitssysteem. Zoals ook blijkt uit de Monitor Leveringszekerheid 2025 rekent TenneT expliciet op een sterke groei van batterijen en andere vormen van flexibiliteit om toekomstige capaciteitstekorten op te vangen. Batterijen zorgen ervoor dat duurzame elektriciteit beschikbaar blijft op momenten van schaarste, ondersteunen netstabiliteit en werken congestie verzachtend.

Tegelijkertijd staat de businesscase voor opslagprojecten in Nederland steeds verder onder druk. Stijgende transportkosten, afvlakkende prijsspieken en een gebrek aan voorspelbare inkomsten maken nieuwe opslagprojecten steeds moeilijker financieerbaar. Zonder aanvullende investeringszekerheid dreigt daardoor een situatie waarin het toekomstige energiesysteem wel rekent op opslag, maar investeringen in die opslag onvoldoende van de grond komen.

Juist daarom is de verdere uitwerking van het centrale capaciteitsmechanisme (CCM) van groot belang. Op 4 juni debatteert uw Kamer over leveringszekerheid. Daarbij ligt de vraag voor hoe Nederland voldoende flexibiliteit kan garanderen door een passende invulling van dit mechanisme.

De minister van Klimaat en Groene Groei bevestigt in recente antwoorden op Kamervragen dat een capaciteitsmechanisme technologie-neutraal moet zijn. Hierin geeft de minister ook expliciet aan dat binnen het ontwerp keuzes mogelijk zijn die gelijkwaardige deelname van opslag en andere CO₂-vrije flexibiliteit stimuleren. Daarmee ligt er nadrukkelijk ruimte om het mechanisme zó vorm te geven dat investeringen in opslag niet worden weggedrukt door bestaande fossiele capaciteit.

Internationale voorbeelden laten zien dat een technologie-neutraal CCM werkt. In België bestaat inmiddels 50% tot 90% van nieuw gecontracteerde capaciteit uit opslag en demand side response. Reliability options met vrijgestelde terugbetaling voor opslag en langjarige contracten zorgen daar voor een sterk investeringsklimaat voor opslag. Verder zijn passende de-ratingfactoren, correctiefactoren op het beschikbaar gestelde vermogen, van belang. Baseer dit op werkelijke betrouwbaarheid op kritieke momenten, niet op totale tijd van beschikbaarheid, om opslag niet te benadelen. Daarmee laat het Belgische model zien dat leveringszekerheid en investeringen in schone flexibiliteit goed samen kunnen gaan. Ook in Italië zorgt het mechanisme voor een stijging van 900MW in 2027. Daarbovenop heeft het land een aanvullend opslagtendersysteem ingericht via het [MASCE](#)-programma met 10GWh extra vermogen in slechts één jaar.

Voor ESNL is het daarom belangrijk dat Nederland kiest voor een technologie-neutraal centraal capaciteitsmechanisme naar Belgisch model, met:

- langjarige contracten die investeringen in opslag financierbaar maken;
- realistische waardering van batterijen op basis van beschikbaarheid tijdens schaarstemomenten;
- volwaardige deelname van opslag, demand side response en interconnectie;
- en een ontwerp dat past binnen het Europese pad richting een CO2-vrij elektriciteitssysteem.

Daarnaast is het belangrijk dat opslagprojecten binnen het capaciteitsmechanisme ook kunnen bijdragen aan het verminderen van netcongestie. Batterijen kunnen immers zowel leveringszekerheid borgen als lokale transportproblemen helpen oplossen.

Aanknopingspunten

Tijdens het debat kunt u de staatssecretaris o.a. vragen:

- Welke ontwerpkeuzes overweegt de het kabinet om, binnen een technologieneutraal capaciteitsmechanisme in lijn met Europese CO2-eisen ([Verordening \(EU\) 2019/943, artikel 22](#)), gelijkwaardige deelname van opslag en andere CO2-vrije flexibiliteit daadwerkelijk mogelijk te maken?
- Is de staatssecretaris bereid om bij de verdere uitwerking expliciet aansluiting te zoeken bij het Belgische model, inclusief reliability options met uitzondering van terugbetaling en langjarige contracten?
- Op welke wijze gaat het kabinet voorkomen dat opslagtechnologieën in de praktijk alsnog worden benadeeld via onrealistische de-ratingfactoren?
- Hoe wordt geborgd dat opslagprojecten binnen het capaciteitsmechanisme ook kunnen bijdragen aan congestieverlichting?
- Is de staatssecretaris bereid om aanvullend te onderzoeken of een tijdelijk opslagmechanisme naar Italiaans MACSE-voorbeeld wenselijk is als overgangsmaatregel naast het CCM?

De keuzes die de komende maanden worden gemaakt bepalen in belangrijke mate of Nederland tijdig voldoende opslagcapaciteit ontwikkelt om toekomstige capaciteitstekorten op te vangen. Opslag is daarbij geen aanvullende technologie meer, maar een steeds belangrijker onderdeel van het toekomstige elektriciteitssysteem. Een goed ontworpen, technologie-neutraal capaciteitsmechanisme is daarom essentieel om ervoor te zorgen dat de opslagcapaciteit waar het systeem in toenemende mate op rekt, ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.